

BAYERN ÖRNEĞİNDEKİ KÖY DÜZENLEME ÇALIŞMALARINDAKİ HARİTACILARIN ROLLERİ VE ÖDEVLERİ

Dr. Holger MAGEL

Giriş

Bayanlar, baylar; önce bu davet için sizlere çok teşekkür ediyoruz ve gösterdiğiniz ilgiye de ayrıca teşekkür ediyorum ve burada olmaktan da çok mutluyum.

Almanya'nın ölçme Birimi olarak, bizleri selamlamak istiyorum. Buradaki özel, çok harika organizasyonu belirtmek istiyorum. Bu düzenleme için en önemli ve özellikli olay, bir Başbakanın böyle bir düzenlemede gelip konuşmuş olmasıdır. Bu Almanya'da hiçbir zaman yaşanmamış bir olaydır. Bu benim için özellikle önemlidir. Şunu belirtmek istiyorum ki, Sayın Başbakanımız da ölçme konusunda, haritacılık konusunda çok detaylı bilgilere sahiptir.

Konular:

1. Köy düzenleme Avrupa'nın temel konusu oldu.
2. Köy düzenleme kırsal alanlarda iyimserlik ve yaşam kalitesi getirir.
3. Bayern örneğindeki toplulaştırmada haritacıların rolleri ve ödevleri.
4. Köy ve bölge bir birliktir.

Köy Düzenleme Avrupa'nın Temel Konusu Oldu

1989 yılı her zaman farkedilecektir. Bu yıl sadece Doğu ve Batı Almanya arasındaki Berlin Duvar'ının yıkılması ve Doğu Avrupadaki komünist sistemin gürlüyüp yıkılması değil aynı zamanda da Avrupa Topluluğu bir bütünlüğe özellikle tarım politikasında da çağdaş tarzda kırsal kesimlere yöneldi. Avrupa topluluğunun "kırsal alanların geleceği" adlı yayını Avrupa'nın pek çok bölgelerde eksik olan perspektif, tarımdaki sürekli yapı değişikliği karşısında, tamamen sektör politikasından tarımda, ekonomide, çevre ve sosyal politikada temel bir görüşte beraber çalışabilecek, istenilen ve gerekli olan rota değişikliğini işaret etmektedir. Böylece örnek olarak Batı Almanya'da Avusturya ve yıllar önce çalışmalara başlanan İsviçre gibi pek çok Avrupa ülkesinde olduğu gibi bütün Avrupa düzleminde de yerine getirildi. Bu uğraş "Entegre Edilmiş Kırsal Gelişmedir".

Bu arada Avrupa Topluluğu, kırsal bölgeleri, onların reforme edilen yapılaşma politikalarının temellerini, büyük bir tarzda ve artan mali yatırımlarla destekle-

mekte ve teşvik etmektedir. Bunun temel anlamı yani Doğu Almanya'daki yapılaşma yardımının icrası, Köy Düzenlemesidir. Bu Avrupa Topluluğu'ndan yardım almayan Çekoslovakya, Macaristan, Slovenya veya Hırvatistan ve daha eski komünist ülkelerde olduğundan farklı değildir.

Köy Düzenlenmesi, konusundaki katı düşünce bir nedene sahip olmak zorundaydı. Aksi takdirde Bayernli uzmanların yardımı ile Uzak Doğu Çin'de Güney Kore'de, Japonya'da bu aralarda da Filipinlerde kırsal kesimlerin gelişmesinin çok kuvvetle "Köy Düzenlenmesi" üzerine konuşlandırılmasının nedeni bu kadar açık ve aşık olamazdı.

Köy Düzenleme Kırsal Alanlarda İyimserlik ve Yaşam Kalitesi Getirir.

Vatandaşların, belediye sorumlularının, politikacıların Köy Düzenlemesinin popülaritesi için yapılan açıklama, Alman ve Avusturyalı bakış açısından, karakteristik hareket tarzı ve temel filozofisi benlik duygusunu ve böylece insanların kendi inisiyatifi belirlenmesi hakkındaki düşünceleri güçlendirmektedir. Başlangıçta köylüler kuşkuluydu sonra da, eğer devlet halkı köylerin geleceği ve böylece onların kendi geleceğini belirlemek veya en azından büyük bir oranda etki edebileceğini teşvik ve cesaretlendireceğini, devlet ve yönetim tarafından gerçekten böyle düşünüldüğü anlaşılınca heyecanla karşıladılar. Bayern'li bir köylü Köy Düzenleme seminerinde yaratılan durumu şöyle ifade etti: "Köy Düzenleme bana geleceğe sahip olma ve buna kendi eliyle de etki edebilme hissi verdi". Benim için kesin fiziki görünüşlerin yanında Köy Düzenlemenin diğer başarılı sonucu da onun mesleki ve içeriksel isteklerinde ve başlangıç noktasında yatmaktadır. Köy Düzenlemeye iyi angaje olan bir teolog Köy Düzenlemeyi şöyle tanımladı: "Köy Düzenleme insanlığa yakışır ve insanlık dışı bir yaşam için bir endişedir". Daha geniş kapsamlı tanımlanamaz, Köy Düzenlemenin tanımlanan hedefi şunları içeriyordu: Kırsal etki alanındaki yerleşim yerlerindeki çalışma, yaşam ve ikamet ilişkisini daha da güzelleştirmek özellikle de gençlerin ve iyi yetişmiş kişilerin köyden göçlerine engel olmaktır.

Bu uğraş yalnız köylerin sosyo-ekonomik birleşmeye uygun olarak tarımla ilgilenen insanların çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesinden, tarımda uğraşmayan insanlar ve ziyaretçilerin dinlenme, çalışma ve yaşama haklarını da gözönüne almaya kadar uzanmaktadır.

Bu kısaca ifade edilen içeriksel durum Almanya'da Köy Düzenlemenin 5 önemli noktasında bulunmaktadır.

1. Köylerin temel anlamda gelişme amacı.
2. Alt yapı da dahil olmak üzere köy ve yaşam.
3. Köy ve çalışma (tarımın içinde ve dışında, ayrıcada küçük işletmelerde, zanaat, köysel hizmet sektörü alanında; Parola: "İnsanlık için çalışma")

4. Köy ve kültür (gelenek ve ayrıca da modern kültür özellikle de birlikte olan insanlar çevresi)

5. Köy ve çevre (biyolojik ve teknik olarak çevre koruma)

Bunların dışında açıkca ortaya çıktı ki, Köy Düzenleme bölgesel ve kasabalar ve buna etki eden yerleşim yerlerinde yani kırsal alan arasında "Köysel Bölge Gelişmesi"den başka birşey değildir. Bu nedenle bazı Alman eyaletlerinde bölgesel gelişmeden söz edilir.

Ayrıca Köy Düzenlemenin belli bir disiplin ve entegrasyon altında yapılması açıkca anlaşılacaktır.

Bir üçüncü başarı faktörü de doğal olarak belediyesel ve devleti teşvik araçlarında yatmaktadır. İlk başarı faktörlerinin büyük yankısı vasıtasıyla sadece 6 yıl içersinde bütçe ödentilerinin örnek olarak sadece Bayern eyaletindeki Köy Düzenleme çalışmalarında bunun 3 kattan fazla artması sağlandı. (35 milyon DM'den yaklaşık 125 milyon DM'ye) Bu arada yalnızca 1800 köy Bayern Köy Düzenleme çalışmalarında bulunmaktadır, bu toplam Almanya'da 10000 in üzerinde olacaktır.

Bayern Eyaletindeki Köy Düzenleme Çalışmalarındaki Haritacıların rolleri ve Ödevleri

Söz konusu olan Köy Düzenleme yalnızca belediyelere veya insanlara devletin yardımı değildir. Almanya'da bu ekspert ve çeşitli insan gruplarına yani ekoloji, doğa koruma konusundaki tarım, sulama gibi kurumlarından sosyal bilim adamlarına, teologlara, yapı endüstrisine, malzeme satıcılarına ve bankalara kadar uzanmaktadır. Burada serbest çalışan mimarlar ve ekologlar özellikli bir rol oynarlar. Bunlar köy ve köylülerin katılımı altında planlı anlayışları benimsetmekte ve resmi ve özel yapı yaptırıcılara da tavsiyelerde bulunmaktadırlar.

Çalışma birimi ve yönetim yetkili olmak zorundadır. Bu bütün Doğu ve Batı Alman eyaletlerinde özellikle dağınık tarlaların birleştirilmesi (arazi toplulaştırılması) kurumu ile Tarım Bakanlığıdır. Bu toplulaştırma yönetimleri belli bir disiplin altında birleştirilmişlerdir. (Haritacılar, mal sahipleri., mimarlar ekologlar, hukukçular ve inşaat mühendisleri). Yönetimden ve Köy Düzenlemeden sorumlu olan mühendisler özellikle Güney Almanya'da yalnızca haritacılarıdır. Ölçme dalında klasik eğitim görmüş ancak Köy Düzenleme ve Kırsal alan gelişmesi hakkında fazla hazırlanılmayan haritacıların varlığı hemen anlaşılmaktadır. Almanya'da çok çeşitli meslek içi eğitim imkanları mevcuttur. Entegre Edilmiş Kırsal Alan Geliştirilmesi alanında haritacılar için köy düzenlemedeki talep ve yetki, uygun geodezik toplulaştırma eğitimi olmadan, olmayacağı vurgulanmalıdır.

Burada haritacıardan beklenen ödevler ve onların rolleri gerçekten önemlidir. Bayern'deki durum diğer eyaletlerden daha da kuvvetlidir. Çünkü buradaki Köy Düzenleme arazi toplulaştırılması üzerinde sonuçlandırılmaktadır. Bu oldukça otonom katılım topluluğu varlığında neticelendiriliyor ve toplulaştırılma mühendislerine ihale ediliyor. Bu Köy Düzenleme de bir birlik kurdu. Bu, topluluklar için kesin ve çekici bir katılım, her şeyden önce direk bir girişimle planlama açısında zemin düzenleme maddi ve hukuksal yetki gibi toprak sahibi üyeler ile direk kontakten oluşmaktadır.

Bayern'deki Köy Düzenleme çalışmalarında her şeyden önce haritacılarla 5 önemli görev düşmektedir.

1. Yetkili ve sorumlu olarak proje yönetimi:

Söz konusu olan köy ve vatandaşların motivasyonu, bilgilendirilmesi ve ayrıca içeriksel olarak resmi kurumların koordinasyonudur. Ayrıca haritacılar için teorik ve argümantik yetenekler, sosyal ehliyet, sezgi, önemli ve bütün için görüş gereklidir.

2. Gelişmenin Planlanması ve Kalitesi İçin Sorumluluk:

Burada söz konusu olan planlama içeriğinin tespiti, ihale ve kabuller, yapılaşma danışmanlığı, özel bilirkişi raporları (gelir kaynakları hakkında tarımdaki acil yatırımlar), ölçümün güvenilirliği, planlama anlayışında çeşitli hisselerin entegre edilmesi, sadece yönetim tarafından değil vatandaşlar tarafından da köysel gelişme örneğinin benimsenmesi gibi uğraşlardır.

3. Yoğun Vatandaş Çalışması ve Katılımın Gerçekleştirilmesi:

Haritacı çalışma çerçevesinin yaratılması Köy Düzenlemede etkili birliği sağlar. Bilgi verme akşamlarının düzenlenmesi, atelye görüşmeleri, bilgi belgelerinin yayınlanması, bilgi verici gezilerin organize edilmesi, okullarda, kilise gibi yerlerde için teorisinin verilmesi gibi konularla da ilgilenir.

4. Planlama ve amme hukuku, yapı mesleği gibi tasdikleme ve yenileme tedbirlerinin alınması: (Yollar, yerleşme yerleri, binaların tekrar faal hale getirilmesi) ve özel, toplumsal ve resmi tedbirlerin finanse edilmesindeki görevler.

5. Arazinin yeniden düzenlenmesi yöntemi vasıtasıyla gayrimenkul hakları tedbirleri. (Tarımsal arazilerin, resmi ve müşterek tarla parçalarının birleştirilmesi) gerekli işaretleme, ölçme, hesaplama, çizim, değer belirleme, toprak veya bina kazanılması ve ayrıca teknik ve hukuksal çalışmalar dahil olmak üzere.

Köy Düzenlemenin sonucu modern, otomatik işleyen haritalar 1:1000 ölçeğinde kadastro haritaları olmalıdır. Bazı Alman eyaletlerinde bazı ölçme işleri topoğrafik bilgi alımı, bina yapımı gibi, özel harita müteahhitlerine ihale edilmektedir.

Köy ve Arazi Bir Bütündür

Çok büyük tarım kotası olan bölgelerde, köy ve çevresinin bir ekonomik, fakat ayrıca da ekolojik, sosyal, kültürel bir kader birliği oluşturduğu açıkça görülmektedir. Tarımdaki köylülerin azalan ekonomik ve sosyo-psikolojik bağları normal ilişkide kaybolmaktadır. Pek çok insanlardaki artan bir katılımsızlık ve/veya artan bir bilgisizlik ve böylece saldırgan bir arazi kullanımını birbirinden ayrı ayrı olarak geliştirmektedir.

Bu nedenle kırsal alan gelişmesi sözü edilen Köy Düzenleme ve köy birliği anlamı her zaman birbirleriyle birlikte gelişen ikizler olarak görülür. Bu Köy Düzenleme ve kırsal alan geliştirilmesi iş alanında sorumluluğu alır. Haritacılar yalnız arazilerde değil aynı zamanda da köy yönetiminde görev almaktadır.

Ücret toplumsal ve politik açıdan kabul edilebilir boyutlardadır.

BİLDİRİNİN TARTIŞMASI

OTURUM BAŞKANI- Bu davetimizi kabul ettiği ve buraya geldiği için çok teşekkür ediyoruz; böyle güzel, enterasan bir konferans verdiği için. Tabii, tercüman arkadaşımız Sayın Demir'e de güzel tercümesi için çok teşekkür ediyoruz.

Zamanımız çok dar. Ben olabildiğince önce uyardım; ama sonra zamanın yetebileceğini düşünerek biraz serbest bıraktım; fakat, mutlaka sorusu olanlar işaret buyursunlar.

İSMAİL TAŞKIRAN- Öncelikle Her Magel'e teşekkür etmek istiyorum. Tabii çok güzel görüntüler izledik, Türkiye'de de olması gerekiyor. Benim kısa sorularım şöyle: Yapılan arazi toplulaştırmasından sonra oluşan parsellerin bölünebilme küçüklüğü nedir? Yani, bölünebilme imkanı var mı? Türkiye'de çünkü bölünüyor, 5 dönüme kadar bölünüyor. Yani, toplulaştırma yapıyoruz, arkadan bölüyoruz. Bu Almanya'da var mı?

Bir de yapılan düzenlemeler, toplulaştırmalar isteğe mi tabi; yani köylülerin isteğiyle mi oluşuyor, yoksa devlet re'sen mi bunu yapıyor? Bu çok önemli bir konu. Çünkü toplulaştırma yapıyoruz, köylü istemediği zaman orada kesilip kalıyor toplulaştırma, arada boşluklar oluyor, yapılan yatırımlar boşa gidiyor, emeklerimiz de boşa gidiyor, Almanya'da bu böyle mi? Birde şunu öğrenmek istiyorum; Almanya'da toprağın yüzde kaç devlet hüküm ve tasarrufu altında? Yani, Türkiye'de hemen hemen yüzde 70'i devletin hüküm ve tasarrufu altında toprağın Köylüler topraksız, oradaki insanlar çalışacaklar, toprakları yok. Bu da acaba Almanya'da nasıl? Onu da öğrenmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI- Evet, buyurun Doktor Magel.

HOLGER MAGEL- Model tarımsal işletmecilik için tabii belli bir büyüklük gerekiyor. Bunun için 5 hektar öngörülüyordu; ama, bu 2 hektarda olabilir. Yani, 5 hektara çıkarmak için elimizde yasal bir olanak yok. Bayern'de de Türkiye'de de olduğu gibi çok küçük parseller var. Arazi toplulaştırılmasında temel alınan değer eşitliği ilkesi. Bu küçük parsel sahiplerinden bazıları artık tarımsal işletmecilik yapmak istemiyorlar. Onlar topraklarını sattıkları zaman, bu değer eşitliği ilkesine göre o toprakların bir kısmı daha büyük topraklara sahip olmak isteyen çiftçilere verilerek parsellerin büyütülmesi sağlanıyor. Ben 22 senedir bu meslekte çalışıyorum, benim başladığım zamanlarda yüzde 30 çiftçi idi; ama, şimdi bunlardan sadece yüzde 5 oranında çiftçilik yapanlar var. Türkiye'de de bu yavaş yavaş olacaktır. Türkiye'de de bütün tarımsal alanda uğraşanların, hemen tarımsal alan dışına çıkmaları tabii ki mümkün değil, bunun içinde bir süreç gerekiyor. Bunun için benim bildirim çok önemliydi, Türkiye'de de tarım politikası ve ekonomik politikası bir arada ele alınmalı ve buna göre bir kırsal toprak düzenlemesi planlanmalıdır. Tarımsal işletmecilikte çalışanların yüzde 100'ünün birden yüz 20'ye indirilmesi, tabii ki bu yüzden tarımsal politikalarda bunun ekonomik, sosyal ve turizm boyutlarıyla birleştirilip yeni iş olanakları oluşturulması gerekmektedir. Yasaya göre orada bir toplulaştırma yapılması gerekip gerekmediği önemli. Eğer orada bir toplulaştırma yapılması gerekiyor ise, toplulaştırma yapmaya yasanın izin vermesi. Bu tabii teori, kuramsal olarak böyle; uygulamada ise başka türlü. Yurttaşlar daima akıllıdır ve kendi bilinci içindedir. Almanya'da hiçbir zaman yönetimde olanlar vatandaşlardan daha akıllı ve daha rahat karar verici değillerdir. Bunun için vatandaşlar kendi çevreleri hakkındaki görüşlerine kendileri karar vermeliler. Bunun için hemen oylanması gerekmektedir toplulaştırmadan yana mı, değil mi diye. Ama, örneğin bir köyde 20 tane çiftçi varsa, bunlardan 11 tanesi evet diyor da, 9 tanesi hayır diyorsa ne yaparsınız? Ama eğer 11 tanesi karşı, 9 tanesi bundan yana ise o zaman ne yaparsınız? 9 tanesi, ki bunlar azınlıktadır, onlar da o köylerinde bir geleceğe sahip olmak isterler. Karşı olanlar, ki belki bunlar artık tarımsal işletmecilik yapmayacaklardır, satıp başka yerlere gideceklerdir. Bu da gösteriyor ki oylama her zaman doğruyu, gerçeği ortaya koymuyor. Onun için en doğrusu bizim çiftçi birlikleriyle konuşmamız ve son zamanlarda köy belediyeleriyle. Tabii köy yenilenmesinde belediye ile yapılacak anlaşma çok önemli. Genellikle şöyle yapıyoruz; Biz ilk önce köy yenilemesine başlıyoruz, ondan sonra tarımsal işletmeciliği kadar uzanıyor ve yavaş yavaş arkası geliyor.

Z. DEMİREL- Bu üçüncü soruyu isterseniz ben yanıtlayayım. Aslında devletin orada toprakları yok; ama, kamu olabildiğince elinde toprak tutmaya çalışıyor, toprağa sahip olmaya çalışıyor. Örneğin, tarım işletmecilik yapanların topraklarını ilk önce kamu satın alıyor. Örneğin Devlet Su İşleri elinde arazi bulunduruyor, Karayolları arazi bulunduruyor. Ve böyle bir köy

yenileme çalışmalarında eğer yol geçirilecekse, o zaman çiftçilere yol için verecekleri arazi kadar araziyi, örneğin Karayolları veriyor ya da Devlet Su İşleri veriyor. Kamu elinde toprak tutmaya çalışıyor. Böyle olduğu zaman da, yani zaten toplulaştırmanın amacı o, kamulaştırmaya gerek kalmadan, kamu elinde tuttuğu toprak ve bu satınalma yoluyla tuttuğu toprakları çiftçilere veriyor; ama, bunun için de tabii arazi toplulaştırma planının çok önceden bilinmesi gerekiyor. Yani o yörede arazi toplulaştırılması yapılacaktır, bu ülke planlamasında vardır. Kamu kurumları yavaş yavaş oralarda arazi elde etmeye çalışırlar.

HOLGER MAGEL- Devletin sahip olduğu konuların en önemlisi ya da tek konu ormanlar, Bavyera'da yüzde 30 oranında ormanlık alan vardır; bu yüzde 30 ormanlık alanın yüzde 15'i devlete aittir.

Biliyorum ki, Türkiye Avrupa Topluluğuna kabul edilmek istiyor. Varsayalım ki, 10 sene sonra bu iş gerçekleşecek ve kesinlikle 10 sene sonra arazi, Avrupa Topluluğu sizin ülkenizden kırsal alandaki tasarımlarınız konusunda bilgi isteyecektir. Biz bunu İspanya, Portekiz ve Yunanistan için, Yani Avrupa Topluluğuna yeni giren bu ülkelerde yaşadık.

10 sene içerisinde, belki de siz kadastronuzu bitireceksiniz. Siz bu haritalarınız üzerinde mutlaka kırsal alan planlamasını gerçekleştirmeye çalışın, yoksa 10 sene içerisinde Avrupa Topluluğu bunları sizden zaten isteyecektir.